

ADVIES

Zaak: CWI2021-02

inzake de klacht ingediend door

Klager: [REDACTED] (Buro Jansen & Janssen)

tegen

Beklaagde: [REDACTED]

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit van Tilburg University (hierna: **de Commissie**) was in deze procedure als volgt samengesteld:

- em. prof. mr. A.M. Hol (voorzitter)
- prof. dr. E. Gijsbrechts (lid)
- prof. dr. Th.E. Nijman (lid)

secretarissen:

- mr. R.D. Harteman
- G.E. Verhagen

1. Inleiding en inhoud van de klacht

- 1.1. Op 7 april 2021 ontving de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (hierna: **de Commissie**) een e-mail van [REDACTED] waarin hij Tilburg University verzoekt de integriteit van het rapport 'Integraal Appel, Een confronterend straatbeeld van criminele ondermijning van de samenleving' (conceptversie, oktober 2013) (hierna: **het Rapport**) te onderzoeken.
- 1.2. Op 12 april 2021 heeft het secretariaat van de Commissie aan [REDACTED] laten weten dat onvoldoende blijkt of er sprake is van een Klacht als bedoeld in de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Tilburg University (hierna: **Klachtenregeling**).
- 1.3. Hierop heeft [REDACTED] (hierna: **Klager**) op 22 april 2021 een klacht ingediend over een (vermoeden van) schending van de wetenschappelijke integriteit in het Rapport. De klacht wordt hierna aangeduid als de **Klacht**. Klager heeft veertien klachtonderdelen geformuleerd die er kort samengevat op neer komen dat in het Rapport de uitkomsten van het onderzoek onvoldoende of ontoereikend zijn onderbouwd met data uit wetenschappelijk onderzoek. Het heeft er alle schijn van dat er is toegewerkt naar een vooraf bepaalde

einduitkomst. Welke onderzoekers van Tilburg University hebben deelgenomen aan het onderzoek is niet precies vast te stellen, maar er is waarschijnlijk betrokkenheid van [REDACTED].

2. Ontvankelijkheid klacht

- 2.1 Op 2 juni 2021 heeft het secretariaat van de Commissie de ontvangst van de Klacht bevestigd aan Klager en heeft zij aan Klager laten weten dat de Commissie heeft besloten om voorafgaand aan haar besluitvorming om wel of niet over te gaan tot inhoudelijke behandeling van de Klacht eerst intern een vertrouwelijk verkennend onderzoek te laten doen. Zo was het voor de Commissie onduidelijk of Tilburg University betrokken is bij het onderzoek en in welke vorm en was ook onduidelijk welke onderzoekers van Tilburg University medewerking hebben verleend aan het onderzoek en in welke mate.
- 2.2 Uit het intern vertrouwelijk verkennend onderzoek van de Commissie is gebleken dat [REDACTED] (hierna: **Beklaagde**) bij het onderzoek betrokken is geweest.
- 2.3 Op 21 juni 2021 hadden de voorzitter en de secretaris van de CWI een gesprek met Beklaagde om de uitkomsten uit het interne vertrouwelijk verkennend onderzoek te verifiëren. Uit dit gesprek volgde dat namens Tilburg University Beklaagde als enige medewerker betrokkenheid had bij het onderzoek.
- 2.4 Op 1 juli 2021 heeft de Commissie besloten over te gaan tot inhoudelijke behandeling van de Klacht. Klager en Beklaagde zijn daar tevens op 1 juli 2021 van op de hoogte gesteld.

3. Verweer Beklaagde

- 3.1 Op 6 september 2021 ontving de Commissie een uitvoerig verweerschrift van Beklaagde. Kort samengevat komt het verweer op het volgende neer:
- Klager heeft de geheimhoudingsplicht geschonden door de bij de Klacht gevoegde bijlagen voorafgaand aan het initiëren van de klachtenprocedure openbaar te maken op zijn website.
  - Het Rapport is geen wetenschappelijke publicatie en geen vakpublicatie, maar een bewustwordingsdocument.
  - Het initiatief tot en de verantwoordelijkheid van het Rapport lagen bij het RIEC Zuidwest-Nederland en Oost-Brabant (hierna: **het RIEC**) en het Integraal Afpakteam Brabant (hierna: **IAB**).
  - Het Rapport is een interne conceptversie die bovendien vertrouwelijk was. Gelet op jurisprudentie van het LOWI dient een andere integriteitstoets plaats te vinden op een conceptversie dan op een voldragen (wetenschappelijke) publicatie.
  - Het is ongelukkig dat de analisten de vermelding van Tilburg University als coauteur op het Rapport hebben opgenomen. Beklaagde vond het ongemakkelijk om de analisten te

verzoeken om de vermelding te verwijderen, omdat dit het gevoel zou kunnen oproepen dat hij hun werk zou diskwalificeren.

- Beklaagde is in de periode september 2012 tot februari 2013 bij het Rapport betrokken geweest in de rol van begeleider, redacteur van een eerdere conceptversie (welke werd afgekeurd door het RIEC) en als commentator van twee concepten die hebben geleid tot het Rapport waarover Klager beschikt.
- In het tweede deel van het verweerschrift gaat Beklaagde inhoudelijk in op de overige klachtonderdelen. Beklaagde maakt onderscheid in drie typen tekortkomingen in de klachtonderdelen:
  - o De klachtonderdelen 1, 4a, 6 (in het bijzonder 6i, 6l, 6m), 7 t/m 12 en het 1e onderdeel van 13 bevatten feitelijke onjuistheden of bewoordingen die niet in het Rapport voorkomen.
  - o In de klachtonderdelen 1 t/m 3, 4 (specifiek 4b t/m 4g en 4f) 5, 8 t/m 12 en het 2e onderdeel van 13 maakt Klager vage dan wel niet met bewijs onderbouwde verwijten.
  - o De klachtonderdelen 4i, 6 (specifiek 6a t/m 6h, 6j, 6l, 6n en 6o), 7, en het 1e onderdeel van 13 zien op het wetenschappelijk debat, waarop de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (herzien 2014) geen betrekking heeft.

4. Procesverloop

- 4.1 Op 17 september 2021 heeft de CWI in haar vergadering besloten (conform de behandeling van een verzoek bij het LOWI) dat zij zich voldoende geïnformeerd acht en dat zij de zaak op de stukken zal behandelen. Commissie heeft Klager en Beklaagde hiervan bij e-mail van 17 september 2021 op de hoogte gesteld.
- 4.2 Bij het besluit is door de Commissie ook meegewogen dat Klager eerder vertrouwelijke stukken en/of correspondentie in strijd met de Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Tilburg University van 1 november 2019 publiekelijk heeft gedeeld. Om die reden is ook aan Klager het verweerschrift niet toegezonden, maar is hij in de gelegenheid gesteld het verweerschrift bij Tilburg University in te zien.
- 4.3 Klager heeft op de e-mail van de Commissie van 17 september 2021 niet gereageerd en dus geen gebruik gemaakt van het inzagerecht van het verweerschrift.

5. Overwegingen en beoordeling van de Commissie

- 5.1 De Commissie heeft kennisgenomen van de Klacht en het verweerschrift en overweegt als volgt.

Toetsingskader

- 5.2 Voor de behandeling van de Klacht geldt de Regeling Wetenschappelijke Integriteit Tilburg University van 1 november 2019 (hierna: **de Klachtenregeling**).
- 5.3 Op 1 oktober 2018 is de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit in werking getreden. Deze Gedragscode vervangt de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (herzien 2014). Op grond van de overgangsbepalingen in paragraaf 1.5 van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit is op de onderhavige casus de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (hierna: **de Gedragscode**) leidend.
- 5.4 Deze Gedragscode is (alleen) van toepassing als het gewraakte handelen van de wetenschapper kan worden gekwalificeerd als wetenschapsbeoefening. Dat volgt uit de preambule, waarin is vermeld dat deze Gedragscode van toepassing is op “de wetenschapsbeoefening, waaronder wordt verstaan wetenschappelijk onderwijs en onderzoek aan alle universiteiten die hebben verklaard de code tot uitgangspunt te nemen”.¹
- 5.5 De Gedragscode geeft geen definitie van wat wetenschapsbeoefening is. Het LOWI heeft in diverse adviezen invulling gegeven aan het begrip wetenschapsbeoefening.²
- 5.6 Kort samengevat is de huidige LOWI-lijn als volgt. De omstandigheid dat een wetenschapper een handeling verricht is op zichzelf onvoldoende om die handeling als wetenschapsbeoefening te kwalificeren, ook niet als de wetenschapper daarbij zijn wetenschappelijke titels heeft gevoerd. Doorslaggevend is of een handeling naar haar aard en inhoud kan worden opgevat als wetenschapsbeoefening. Daarbij is het volgende van belang. Wetenschapsbeoefening is primair gericht op het initiëren en het bevorderen van het wetenschappelijk debat en wetenschappelijk onderzoek kenmerkt zich door de formulering van een wetenschappelijke probleemstelling, een verantwoording van dat onderzoek door verwijzing naar eerder wetenschappelijke onderzoeksresultaten, het doel van publicatie in wetenschappelijke tijdschriften en door de gerichtheid van het onderzoek op het wetenschappelijke forum. Deze opsomming van kenmerken is niet uitputtend en er hoeft niet altijd aan elk van deze kenmerken te worden voldaan.³
- 5.7 De Klacht van Klager betreft een vertrouwelijk Rapport dat, zoals Beklaagde in het verweerschrift heeft aangegeven, nooit definitief is afgerond.
- 5.8 De vraag die nu voorligt is of het Rapport kan worden gekwalificeerd als wetenschapsbeoefening. Zo ja, dan moeten de klachtonderdelen die gericht zijn tegen de

---

¹ Punt 1 van de preambule van de Gedragscode.

² Zie de LOWI-adviezen 2012-01, 2012-02, 2013-02, 2014-04, 2015-01, 2015-07, 2015-12, 2016-05, 2016-07, 2016-08, 2016-10, 2017-04, 2017-06, 2018-05, 2018-18, 2018-19, 2019-17.

³ Zie LOWI-advies 2019-17.

inhoud van het Rapport worden beoordeeld of deze voldoen aan de principes en uitwerkingen van de Gedragscode. Zo nee, dan wordt deze inhoudelijke beoordeling achterwege gelaten.

Het Rapport, wetenschapsbeoefening?

- 5.9 De Commissie is van oordeel dat het Rapport niet kan worden aangemerkt als wetenschapsbeoefening. De omstandigheid dat in het Rapport de vermelding Tilburg University is opgenomen, is daarvoor onvoldoende.
- 5.10 Het doel van het Rapport is zowel de overheid als de samenleving (nog) bewuster te maken van de economische en sociale impact die de criminele industrie inmiddels heeft en het ondermijnende effect dat daarvan uitgaat op de veiligheid en integriteit van onze samenleving. Dit kan naar het oordeel van de Commissie niet gelijk worden gesteld aan het formuleren van wetenschappelijke conclusies naar aanleiding van wetenschappelijk onderzoek. Een wetenschappelijke publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift is duidelijk niet beoogd.
- 5.11 Wetenschapsbeoefening is primair gericht op het initiëren en bevorderen van het wetenschappelijk debat. In het Rapport ontbreekt die gerichtheid volgens de Commissie volledig. Het Rapport was niet gericht op de doelgroep van onderzoekers.
- 5.12 De Commissie overweegt vervolgens dat het Rapport geen resultaat is van eigen bij Tilburg University uitgevoerd wetenschappelijke onderzoek. Beklaagde had met het IAB een overeenkomst voor wetenschappelijke begeleiding voor de periode september 2012 tot november 2013 met een tijdsbeslag van 1,5 dag per maand. Het opstellen van het onderzoeksplan, de gegevensverzameling, analyse en het opstellen van de teksten is uitgevoerd door een team van analisten van het RIEC en het IAB. In de eerste fase van september 2012 tot en met februari 2013 was Beklaagde betrokken in de rol van begeleider en redacteur van een eerste gevorderde conceptversie, welke werd afgekeurd door het RIEC. Na februari 2013 was Beklaagde slechts op grote afstand betrokken. Zo werd door de analisten het aantal woorden teruggebracht van ongeveer 29.000 naar 12.000. Bij dit proces was de rol van Beklaagde zeer beperkt, namelijk het becommentariëren van een tweetal conceptversies. Deze rol van Beklaagde is overigens voor de Commissie voor het eerst duidelijk geworden in het verweerschrift en was voor haar niet duidelijk bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van de Klacht.
- 5.13 Overigens kan ook op basis van de Klacht door de Commissie niet worden vastgesteld dat Beklaagde bij de begeleiding van de analisten en de redactie van de eerste conceptversie van het Rapport hierbij anders heeft gehandeld dan op een wijze die van hem als wetenschappelijk onderzoeker mag worden verwacht.

Overweging ten overvloede

- 5.14 De Commissie overweegt ten slotte dat zij zich voor kan stellen dat door de vermelding van Tilburg University op het Rapport de schijn is gewekt dat het Rapport wetenschappelijk verantwoord is. Het had Beklaagde gepast om te acteren op de vermelding van Tilburg

University op het Rapport. Hieraan doet niet af dat het een vertrouwelijk (concept) Rapport betref. Indien het Rapport onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan wordt opgesteld, dan moet een wetenschapper zich ervan bewust zijn dat het Rapport via een Wob-procedure op enig moment openbaar kan worden.

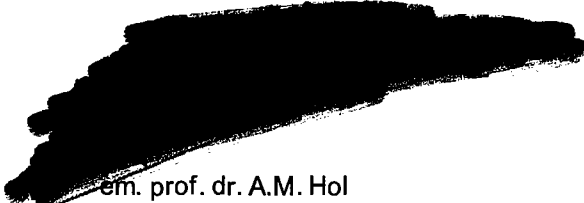
- 5.15 De Commissie stelt vast dat Beklaagde betreurt dat hij in onderhavige situatie niet heeft geacteerd. De Commissie stelt voorts vast dat Beklaagde zich thans bewust is dat wanneer hij een bijdrage levert aan een publicatie van publieke instanties geen auteursnaam of vermelding van Tilburg University wordt genoemd of dat de aard van de betrokkenheid van de wetenschapper in de publicatie wordt verduidelijkt.

6. Advies

- 6.1 Gelet op het bovenstaande adviseert de Commissie het College van Bestuur van Tilburg University om:
- te oordelen dat er geen redenen zijn aan te nemen dat sprake is van schending van normen van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening (herzien 2014).

Tilburg, 21 oktober 2021

Namens de Commissie Wetenschappelijke Integriteit,

em. prof. dr. A.M. Hol
Voorzitter

mr. R.D. Harteman
Secretaris